

Duško Kečkemet

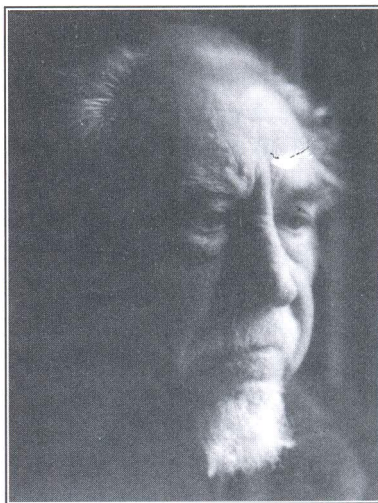
SPLITSKE I TROGIRSKE USPOMENE SLIKARA EMANUELA VIDOVIĆA

UDK: 82-94 : 929 Vidović, E.
Pregledni rad
Primljeno: 6. XI. 1996.

Duško Kečkemet
21404 Ložišća, HR
Luka, Bobovišća

Autor objavljuje zapise slikara Emanuela Vidovića o dojmovima o Splitu i Trogiru iz djetinjstva. Ti su dojmovi u slikarevoj starosti presudno utjecali na zadnju fazu njegova likovnog stvaralaštva.

Slikar Emanuel Vidović čitao mi je 1946.-1947. svoje zabilježske, sjećanja iz djetinjstva provedenog u Splitu i Trogiru. Zapise o Splitu i Trogiru čitao sam zatim u ostavštini njegova sina dr. Slavana Vidovića, koju sam sreo u Muzeju grada Splita, gdje se i sada nalazi (EV 8/I). U toj ostavštini, na žalost, nema drugih Vidovićevih zapisa što se odnose na boravak i slikanje u Veneciji, Chioggi, Milanu i Solinu, a nema ih ni u Vidovićevoj obitelji. Ta sam sjećanja također zapisao prema njegovu čitanju, ali objavljujem samo ona koja se odnose na Split i Trogir. I jednim i drugim koristio sam se u monografiji o Emanuelu Vidoviću, objavljenoj 1959. Tada mu je bilo neugodno da mi ih izravno dade na uvid zbog jezičnih nepravilnosti kojima su bile zapisivane.

Emanuel Vidović

Za ovo sam objavljivanje dotjerao samo očite gramatičke pogreške: padeže, redosljed riječi radi jasnoće smisla rečenice, osnovne interpunkcije i sl. Neke riječi nečitljive u zapisu razriješio sam prema smislu, stavivši ih u zagrade.

Temeljitu ni gramatičku ni stilsku korekturu nisam proveo, da bih zadržao Vidovićev lokalni i osobni jezik. Stoga sam ostavio riječi pisane ikavicom, koju on međutim nije dosljedno primjenjivao; također neke riječi u lokalnom iskrivljenom obliku; pogotovo lokalne i regionalne arhaične i tada u Splitu uobičajene izraze. Svoje sam dodatke pisao u zagradama. Autor je umjesto *ije* pisao *je*, umjesto *ja bih* pisao *je ja bi*, umjesto *đ* pisao *dj*, što sam ispravio.

U tekstu ima i nekoliko pogrešnih opisa, koje ipak namjerno nisam ispravio. Tako u splitskoj katedrali spominje renesansni (umjesto romanički) pulpit, u koru ikone (umjesto slike), a srednjovjekovnog autora crkvenih vratnica naziva Guvinom, kako se tada i u stručnoj literaturi navodilo (umjesto Buvinom).

Vidović je svoje zapise pisao ili krajem Drugoga svjetskog rata ili neposredno nakon njega, jer spominje vješanje crvene zastave na zvoniku Sv. Duje, u vrijeme talijanske okupacije, a meni ih je čitao koju godinu nakon rata.

U zabilješkama spominje slikanje u splitskim i trogirskim crkvama, a to je bilo u splitskima 1938.-1940., a u trogirskima 1940. godine; veli da interijere trogirskih crkava nije još izložio, a prvi interijer trogirske katedrale izložio je tek 1950. godine.

Emanuel Vidović (1870.-1953.) opisuje svoje dojmove iz Splita, u kojemu je živio, i iz Trogira, u kojemu je u strica "barba Santa" i tetke provodio ljetne i zimske praznike, a to je moglo biti otprilike oko 1875.-1885. godine. Opisuje dakle davno iščezli Split i Trogir, patrijarhalne male gradove, u kojima je građanski sloj brojio tek oko pet tisuća stanovnika, dok žitelji težačkih i ribarskih predgrađa nisu vidno sudjelovali u gradskom životu.

Općenita mediteranska tradicija, kao i pobožne navike u njegovoj mnogočlanoj obitelji, a pogotovo u onoj stričevoj u Trogiru, usmjerili su njegove česte posjete splitskim i trogirskim crkvama i općenito zbivanjima oko katedrala i ostalih crkava tih gradova.

Ti su Vidovićevi dojmovi iz djetinjstva bili presudni za njegovo stvaranje u starim godinama, pogotovo kada ih je pola stoljeća zatim oživio i osvježio ponovnim posjetima splitskim i trogirskim crkvama. Tada nastaju slike crkvenih interijera, zacijelo naljepše u cijelom njegovom plodnom i likovno bogatom stvaranju. U starosti osvježeni dojmovi iz djetinjstva, tako prisutni i jaki da osjeća potrebu da ih i zapisuje, utjecali su presudno na to plodno razdoblje njegova slikarstva.

Stoga su nam neposredni autobiografski zapisi Emanuela Vidovića, premda nisu pisani s namjerom da se objave, dragocjeni, kako za upoznavanje jednoga osebujnog, davno iščezlog ozračja Splita i Trogira od prije više od stotinu godina, tako i za bolje shvaćanje njegova slikarstva. U svojim zapisima on i sam izravno

